

13. 2. 2006

ID: 38659

Mezitímní rozsudek

Mezitímní rozsudek lze vydat pouze tehdy, shledal-li soud alespoň částečnou důvodnost nároku (jen tehdy je rozhodnutí pouze o základu, aniž by soud zatím musel zkoumat jeho výši, praktické a hospodárné); oproti tomu tam, kde základ nárok opodstatněn není, je třeba rovnou žalobu zamítnout, neboť mezitímní výrok, že základ nároku není dán, nemůže splnit účel sledovaný úpravou mezitímního rozsudku. To platí i na případy odvolacího přezkumu mezitímního rozsudku soudu prvního stupně.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 2212/2002, ze dne 31.3.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Vojtky a soudkyň JUDr. Marty Škárkové a JUDr. Olgy Puškinové v právní věci žalobce P. V., zastoupeného advokátem, proti žalovaným 1) M. K. a 2) J. U., oběma zastoupeným advokátem, za účasti vedlejšího účastníka na straně žalovaných Č. p. a. s., o zaplacení částky 79.138,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Rokycanech pod sp. zn. 5 C 75/2001, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 24. dubna 2002, č. j. 15 Co 77/2002-41, tak, že rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 24. dubna 2002, č. j. 15 Co 77/2002-41, pokud jím bylo rozhodnuto o jedné třetině základu nároku, a rozsudek Okresního soudu v Rokycanech ze dne 28. června 2002, č. j. 5 C 75/2001-51, a usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 20. září 2002, č. j. 13 Co 629/2002-61, se zrušují a věc se v tomto rozsahu vrací Krajskému soudu v Plzni k dalšímu řízení. Dovolání proti rozsudku krajského soudu, pokud jím bylo rozhodnuto o dvou třetinách základu nároku, se odmítá.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Rokycanech mezitímním rozsudkem ze dne 14. 12. 2001, č. j. 5 C 75/2001-21, rozhodl, že základ nároku žalobce na náhradu škody vůči žalovaným jako odpovědným společně a nerozdílně je dán z jedné třetiny. Vyšel ze zjištění, že dne 1. 8. 1999 došlo v obci K. k dopravní nehodě, při níž se na křižovatce ve tvaru „T“ střetl motocykl Honda 750 F, registrační značky ..., řízený žalobcem, s osobním automobilem Škoda 125 L, registrační značky ..., ve vlastnictví žalovaného 1), který řídila žalovaná 2). Motocykl jedoucí po hlavní silnici narazil do levých zadních dveří osobního automobilu, který vjel na hlavní silnici při odbočování vlevo ze silnice vedlejší. Ze znaleckého posudku Ing. P. P., znalce v oboru doprava a strojírenství, doprava silniční, motorová vozidla, pístové stroje, vypracovaného v trestním řízení, vyplývá, že motocykl byl v okamžiku rozjezdu automobilu do hlavní silnice vzdálen od místa střetu 71 m a jel rychlostí 69 - 76 km/hod, při nárazu pak rychlost motocyklu činila 62 - 68 km/hod. Žalobce podle znalce na vzniklou dopravní situaci reagoval opožděně, neboť začal brzdit až po 3,03 s (oproti obvyklé době 1,34 s), kromě toho nejel u pravého okraje vozovky, ale ve vzdálenosti 2,9 m od pravého okraje. Znalec dospěl k závěru, že k nehodě nemuselo dojít, pokud by žalobce jel rychlostí 50 km/h nebo pokud by při rychlosti, kterou jel, a ve vzdálenosti od pravého okraje, v jaké se pohyboval, včas brzdil, anebo pokud by v téže rychlosti a bez brždění jel u pravého okraje vozovky; žalovaná 2) mohla podle znalce nehodě zabránit, kdyby nevjela do hlavní silnice. Trestní stíhání žalované 2) pro trestný čin ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. bylo zastaveno usnesením Okresního státního zastupitelství v R. ze dne 20. 12. 2000, sp. zn. 1 Zt 440/99; stížnost pro porušení zákona proti tomuto usnesení Nejvyšší soud ČR zamítl usnesením ze dne 25. 4. 2001, sp. zn. 7 Tz 66/2001, a v odůvodnění rozhodnutí vyslovil závěr, že jízdní manévry obviněné [žalované 2]) je nutno zejména s ohledem na rychlost motocyklu řízeného poškozeným (žalobcem) hodnotit jako opožděný, avšak dospěl do takového stadia, že poškozenému dával naprosto reálnou možnost pokračovat v jízdě bez podstatné změny směru a rychlosti, a proto počínáním obviněné nedošlo k nedání přednosti v jízdě ve smyslu § 2 bodu 2., resp. § 20 odst. 1 vyhlášky č. 99/1989 Sb. Soud posoudil vztah mezi žalobcem a žalovaným 1) podle ustanovení § 431 obč. zák. (oba byli provozovateli motorových vozidel, která se střetla) odpovědnost žalované 2), která řídila osobní automobil, podle ustanovení § 420 obč. zák. Ke střetu vozidel došlo v důsledku chování řidičů, přičemž jiné okolnosti, které by měly vliv na vznik nehody, zjištěny nebyly.

Příčiny na straně žalobce spočívají v tom, že podstatně překročil nejvyšší povolenou rychlost v obci 50 km/h (§ 16 vyhlášky č. 99/1989 Sb.), včas nebrzdil a nezabránil střetu, ačkoliv měl dostatečný prostor a možnost projet za zádi osobního automobilu, kdyby jel při pravém okraji vozovky. Příčina střetu je však podle soudu i na straně žalované 2), která vjela na hlavní silnici z vedlejší, ačkoliv viděla motocykl přijíždějící zleva a předpokládala, že vzhledem ke vzdálenosti, v jaké se nacházel, bezpečně dokončí odbočení. Tento předpoklad se však, se zřetelem k rychlosti, jakou motocykl jel, ukázal nesprávným a za daného stavu manévr žalované 2) vyžadoval, aby motocykl podstatně změnil rychlost jízdy, případně směr jízdy, aby nedošlo ke střetu. V tom soud shledal porušení právní povinnosti stanovené v § 2 bodu 2. a § 20 odst. 1 vyhlášky č. 99/1989 Sb. na straně žalované 2) a její odpovědnost za škodu podle ustanovení § 420 odst. 1 obč. zák. zvažoval též z hlediska spoluzavinění poškozeného ve smyslu ustanovení § 441 obč. zák. Vzhledem k tomu, že tu byly dvě základní (rovnocenné) příčiny střetu a dvě další, vyvolané až nastalou situací, dovedl soud podíl odpovědnosti žalované 2) v rozsahu jedné třetiny, jemuž se rovná i účast žalovaného 1) jako provozovatele, v poměru k účasti žalobce rovněž jako provozovatele podle § 431 obč. zák., popř. poškozeného ve smyslu § 441 obč. zák.

K odvolání žalobce i žalovaných Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 24. 4. 2002, č. j. 15 Co 77/2002-41, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že „základ uplatněného nároku vůči žalovaným jako odpovědným společně a nerozdílně, není dán“. Odvolací soud se neztotožnil především s právním závěrem soudu prvního stupně, že žalovaná 2) porušila právní povinnost a spoluzavinila vznik škody. Je naopak zřejmé, že porušení právní povinnosti se dopustil žalobce, který v rozporu s ustanovením § 16 vyhlášky č. 99/1989 Sb. jel v obci nedovolenou rychlostí a kromě toho nejel u pravého okraje vozovky, ale ve vzdálenosti 2,9 m od pravého okraje (při šířce jízdního pruhu 4 m), a zavinění dopravní nehody na straně žalobce, resp. jeho účast na způsobené škodě (§ 420 odst. 1, § 431 obč. zák.) je tedy nepochybná. V jednání žalované 2), která neměla, nemusela ani nemohla předpokládat, že žalobce porušuje právní povinnost a jede rychleji, než mu předpis dovoluje, odvolací soud neshledal porušení právní povinnosti. Viděla-li žalovaná 2) motocykl na vzdálenost 71 m a vyhodnotila-li dopravní situaci tak, že může z vedlejší silnice na hlavní vjet, šlo z její strany o úsudek správný. Podle závěrů znaleckého posudku by totiž automobil žalované byl 8 m za střetem v případě, kdyby žalobce dodržel nejvyšší povolenou rychlost. Ke střetu by dokonce nedošlo ani tehdy, jestliže by jel sice vyšší (tedy nepovolenou) rychlostí, avšak při pravém okraji vozovky (nebylo třeba, aby jel při samém pravém okraji vozovky, ale postačila vzdálenost jednoho metru, i tehdy by stačil projet za zadní částí vozidla). Žalovaná neměla povinnost setrvat na vedlejší silnici a dát přednost v jízdě vozidlu jedoucímu po hlavní za stavu, kdy motocykl jedoucí po hlavní silnici byl tak vzdálen křižovatce, že mu takovou přednost vůbec nebylo třeba dávat. Bylo-li by možno podle odvolacího soudu hodnotit jízdní manévr žalované 2) jako opožděný s ohledem na rychlost motocyklu žalobce, pak je třeba zdůraznit, že to bylo právě pro nedovolenou rychlost jízdy motocyklu a že tato skutečnost byla jedinou a podstatnou příčinou střetu vozidel a vzniku škody.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce dovolání, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř. a které odůvodňuje podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř. Dovolatel je přesvědčen o tom, že jeho pochybení (překročení nejvyšší povolené rychlosti v obci) nebylo jediným ani nejpodstatnějším a rozhodujícím činitelem, proč k dopravní nehodě došlo. Má za to, že odvolací soud aplikoval povinnosti řidiče vyplývající z vyhlášky č. 99/1989 Sb. jednostranně, pouze v neprospěch žalobce. Ustanovení § 20 této vyhlášky přitom jasně a bezvýjimečně ukládá povinnost řidičům přijíždějícím na křižovatku po vedlejší silnici dát přednost v jízdě vozidlům přijíždějícím po hlavní silnici. Toto ustanovení žalovaná 2) zcela jednoznačně porušila, stejně jako ustanovení § 5 odst. 1 písm. b), které ukládá řidiči plně se věnovat řízení vozidla a sledovat situaci v silničním provozu. Od doby, kdy žalovaná 2) začala vjíždět na hlavní silnici, do okamžiku střetu, uplynulo 3,56 s, přitom motocykl spatřila ještě dříve, než začala na hlavní silnici vjíždět. Musely tedy uplynout více než 4 vteřiny od doby, kdy motocykl spatřila, do okamžiku střetu; po celou tuto relativně dlouhou dobu žalovaná 2) vůbec nesledovala dopravní situaci na hlavní silnici z jejího pohledu vlevo. Podle dovolatele nelze akceptovat právní názor odvolacího soudu, že žalovaná 2) správně vyhodnotila dopravní situaci. I kdyby totiž motocykl jel rychlostí 50 km/h a minul by se s osobním automobilem o pouhých 8 metrů, došlo by k bezprostřednímu ohrožení motocyklu na hlavní silnici, což vyhláška č. 99/1989 Sb. rovněž nepřipouští, ačkoliv by ke srážce patrně nedošlo. Navíc se podle dovolatele každý zodpovědný řidič při předjíždění či vjíždění na hlavní silnici snaží, i když je to obtížné, odhadnout rychlost vozidel, které by mohl ohrozit, a pokud zjistí, že vozidlo jede tak vysokou (byť nedovolenou) rychlostí, že by manévr nemohl bezpečně provést, musí od takového manévru upustit. Překročení povolené rychlosti v obci o 20 km/h nebylo podle dovolatele natolik fatální, aby zbavovalo řidiče vjíždějícího z vedlejší silnice povinnosti dát přednost v jízdě vozidlům na hlavní silnici. Za zcela mylný považuje dovolatel názor odvolacího soudu, že měl jet při pravém okraji vozovky. V místě střetu je do křižovatky z vedlejší silnice doleva velmi špatný výhled, což způsobují kovová svodidla tvořící oblouk. Z hlediska žalobce pak byla v pravé části hlavní silnice překážka - přední část osobního automobilu žalované 2), žalobce proto musel jet se svým motocyklem blíže ke středu vozovky, což mu ostatně umožňuje ustanovení § 8 odst. 1 vyhlášky č. 99/1989 Sb. V okamžiku, kdy žalovaná 2) v křižovatce se svým automobilem zastavila, dala tím jasně najevo, že žalobci jedoucímu po hlavní silnici dává přednost, proto měl žalobce v úmyslu objet její vozidlo zleva. Osobní automobil se však dal zcela

neočekávaně do pohybu a žalobce již v tomto okamžiku nemohl střetu zabránit ani bržděním ani objetím automobilu zprava. Dovolatel je přesvědčen o tom, že základ jím uplatněného nároku vůči žalovaným společně a nerozdílně je dán v plné výši, nebo alespoň ve výši podstatné, neboť porušení povinnosti žalovanou 2) dát přednost vozidlu jedoucímu po hlavní silnici bylo rozhodující příčinou dopravní nehody. Dovolatel proto navrhl, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu v celém rozsahu zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

Okresní soud v Rokycanech rozsudkem ze dne 28. 6. 2002, č. j. 5 C 75/2001-51, zamítl žalobu na zaplacení částky 79.138,- Kč s příslušenstvím a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vázán právním názorem odvolacího soudu dovodil, že není-li dán základ uplatněného nároku, je třeba žalobu zamítnout.

K odvolání žalobce Krajský soud v Plzni usnesením ze dne 20. 9. 2002, č. j. 13 Co 629/2002-61, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil ve výroku o náhradě nákladů řízení a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud dospěl k závěru, že soud prvního stupně správně zvážil všechny okolnosti případu a podle ustanovení § 150 o.s.ř. přiznal žalovaným náhradu nákladů řízení v rozsahu tří čtvrtin.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) po zjištění, že dovolání bylo proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o.s.ř., dospěl k závěru, že dovolání, které v části, v níž je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř., je i důvodné, zčásti pak dovolání směřuje proti rozhodnutí, proti němuž zákon tento mimořádný opravný prostředek nepřipouští.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř.).

Podle § 237 odst. 1 o.s.ř. je dovolání přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [písm. a)], jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [písm. b)], jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle písmena b) a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [písm. c)]. Podle odstavce 3 tohoto ustanovení rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem.

V dané věci napadá žalobce rozsudek odvolacího soudu i ve výroku, jímž nebylo jeho žalobě vyhověno v rozsahu dvou třetin. I když odvolací soud formálně označil svůj výrok jako změnu rozsudku soudu prvního stupně, z porovnání obsahu rozhodnutí odvolacího soudu a rozhodnutí soudu prvního stupně je zřejmé, že ke změně výroku rozsudku soudu prvního stupně ohledně důvodnosti žaloby v rozsahu dvou třetin nedošlo, neboť oba soudy o nároku žalobce v tomto rozsahu rozhodly shodně. Výrok rozsudku odvolacího soudu, kterým bylo shodně se soudem prvního stupně rozhodnuto o nedůvodnosti žaloby v rozsahu dvou třetin, je tedy výrokiem potvrzujícím a přípustnost dovolání by mohla být založena jen podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. Dovolání proti rozsudku ve zbývajícím rozsahu je pak přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř.

Odvolací soud správně dovodil, že vůči žalobci jako řidiči havarovaného motocyklu se odpovědnost žalované 2) jako řidičky osobního motorového vozidla řídí ustanovením § 420 odst. 1 obč. zák. a střet provozů těchto vozidel ve vztahu mezi žalobcem a žalovaným 1) jako provozovatelem automobilu se vypořádá podle ustanovení § 431 obč. zák. Při souběhu těchto odpovědností odpovídají řidič a provozovatel za škodu společně a nerozdílně ve smyslu ustanovení § 438 odst. 1 obč. zák. Proti těmto právním východiskům dovolatel nemá výhrady.

Podle ustanovení § 431 obč. zák. střetnou-li se provozu dvou nebo více provozovatelů a jde-li o vypořádání mezi těmito provozovateli, odpovídají podle účasti na způsobení vzniklé škody.

Protože citované ustanovení navazuje na právní úpravu podle ustanovení § 427 a § 428 obč. zák., jde o objektivní odpovědnost za škodu, při níž je rozhodná účast, kterou měli provozovatelé na způsobení vzniklé škody. Vypořádání závislé na této účasti předpokládá zhodnocení všech skutkových okolností konkrétního střetu provozů, zejména pak těch okolností, které byly hlavními příčinami vzniklé škody. Objektivní míru účasti na vzniklé škodě vyjadřuje sice i případné zaviněné jednání nebo opomenutí některého provozovatele (některých provozovatelů) či řidiče, pokud jím byla založena příčinná souvislost vedoucí ke vzniku škody, avšak rozhodná je účast, kterou měli provozovatelé na způsobení vzniklé škody, tedy nikoliv jen otázka protiprávního jednání účastníků, nýbrž i všechny okolnosti vzniku škody na obou stranách, s nimiž je škodlivý výsledek v příčinné souvislosti, tedy okolnosti jak subjektivní tak

objektivní povahy (srov. stanovisko občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu ČSSR z 15. 11. 1972, Cpjf 93/71, publikované pod č. 64 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1972). Není sice vyloučeno (a neodporuje to nijak pojetí objektivní odpovědnosti za škodu), aby výsledek porovnání účasti jednotlivých provozovatelů na střetu provozů (§ 431 obč. zák.) vyústil v závěr, že účast některého z nich je natolik minimální, že odpovědnost za škodu na jeho straně nezakládá (srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 9. 9. 2003, sp. zn. 25 Cdo 238/2002), avšak v posuzované věci se o takový případ nejedná.

Odvolací soud vyšel ze skutkového stavu (skutková zjištění soudu dovolatel nenapadá a jejich správnost tak nepodléhá dovolacímu přezkumu), že vozidlo, s nímž se žalobce střetl, v okamžiku srážky zasahovalo zadní částí do levé poloviny jízdního pruhu žalobce, neboť odbočovalo z vedlejší silnice na hlavní do pruhu proti směru jízdy žalobce, avšak tento manévr nestihlo včas ukončit. Z toho je nutno dovodit, že i když se žalobce pohyboval v obci nedovolenou rychlostí a reagoval na tento jízdní manévr opožděně, a tedy porušil pravidla silničního provozu a přispěl významným podílem svým zaviněním k vzniku škody, nelze přesto účast vozidla, jehož byl žalovaný 1) provozovatelem, na střetu s motocyklem žalobce považovat za nulovou. Přestože trestní stíhání řidičky vozu [žalované 2)] pro trestný čin ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. bylo usnesením Okresního státního zastupitelství v R. ze dne 20. 12. 2000, sp. zn. 1 Zt 440/99, pravomocně zastaveno, neboť nebyl prokázán jeden z formálních znaků skutkové podstaty tohoto trestného činu, jímž je nedbalost ve vztahu k porušení pravidla přednosti v jízdě ve smyslu ustanovení § 2 bod 2., § 20 odst. 1 vyhlášky č. 99/1989 Sb., o pravidlech silničního provozu, je zřejmé, že pohyb vozidla provozovaného žalovaným 1), které pro špatný odhad rychlosti a vzdálenosti příjíždějícího motocyklu zkrátilo dráhu vozidlu jedoucímu po hlavní silnici a vytvořilo mu tak v části jízdního pruhu překážku, se na vzniku střetu rovněž podílel. Za hlavní a jedinou příčinu střetu tedy nelze považovat pouze tu okolnost, že žalobce narazil do vozu řízeného žalovanou 2), tj. že se mu nevyhnul po pravém kraji svého jízdního pruhu nebo že nezastavil, nýbrž i tu okolnost, že žalovaná 2) vjela z vedlejší silnice do hlavní v nevhodný okamžik a že v okamžiku střetu ještě zasahovala částí vozidla do jízdního pruhu žalobce. Odvolací soud v této souvislosti přecenil význam okolností, které mohly střetu zabránit, nad okolnostmi, které celou situaci a následný střet vyvolaly; jestliže dovodil, že účast žalovaného 1) jako provozovatele vozidla Škoda je nulová, tj. že vůbec nezakládá účast na náhradě škody žalobci, nerozhodl v souladu s § 431 obč. zák. ani s ustálenou judikaturou k tomuto ustanovení (srov. obdobně též rozsudek bývalého Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. 5. 1974, sp. zn. 2 Cz 10/1974, publikovaný pod č. 39 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1975).

Při posouzení odpovědnosti žalované 2) podle § 420 obč. zák. není soud vázán rozhodnutím, jímž bylo její trestní stíhání zastaveno, neboť podle § 135 odst. 1 o.s.ř. jsou soudy vázány pouze rozhodnutím o tom, že byl spáchán trestný čin, přečin nebo přestupek a kdo je spáchal. Od závěru, že žalovaná 2) neporušila pravidlo přednosti v jízdě, který zaujal Nejvyšší soud v rozhodnutí sp. zn. 7 Tz 66/2001, není důvodu se odchýlit, nicméně ani to nevylučuje její občanskoprávní odpovědnost za škodu, jejíž podmínky jsou odlišné od podmínek trestní odpovědnosti, a to zejména za situace, kdy si při průjezdu křižovatkou nepočínala dostatečně opatrně a kdy zvolila jízdní manévr, který nebyl natolik bezpečný a ohleduplný, aby nevyvolal nebezpečí vzniku škody na zdraví.

Dovolací soud kromě toho musel z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o.s.ř.) přihlédnout k vadě řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci [§ 241a odst. 2 písm. a) o.s.ř.], i když v dovolání výslovně uplatněna nebyla. Tato vada spočívá v tom, že odvolací soud, který nedovodil splnění podmínek odpovědnosti žalovaných za škodu, rozhodl formou mezitímního rozsudku, neboť výrok formuloval nikoliv tak, že se žaloba zamítá, nýbrž že základ nároku není dán, a v odůvodnění uložil soudu prvního stupně, aby rozhodl konečným rozsudkem.

Soud rozhoduje tzv. mezitímním rozsudkem (§ 152 odst. 2 věta druhá o.s.ř.) o základu věci, jímž se rozumí posouzení všech otázek, které vyplývají z uplatněného nároku s výjimkou okolností, které se týkají jen výše nároku, nikoli jen o dílčí sporné právní otázce, týkající se uplatněného žalobního návrhu (srov. rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21. 3. 1995, sp. zn. 11 Co 502/94, publikovaný pod č. 44 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1996). Tento postup je účelný zejména ve složitějších sporech, kde je z hlediska rychlosti a hospodárnosti řízení praktické vyřešit nejprve, zda je vůbec dán základ nároku, a až teprve na tomto základě (pravomocné rozhodnutí o opodstatněnosti základu nároku či jeho části) se pak zabývá mnohdy složitou otázkou určení jeho výše. Ačkoliv to zákon výslovně nestanoví, lze mezitímní rozsudek vydat pouze tehdy, shledal-li soud alespoň částečnou důvodnost nároku (jen tehdy je rozhodnutí pouze o základu, aniž by soud zatím musel zkoumat jeho výši, praktické a hospodárné); oproti tomu tam, kde základ nárok opodstatněn není, je třeba rovnou žalobu zamítnout, neboť mezitímní výrok, že základ nároku není dán, nemůže splnit účel sledovaný úpravou mezitímního rozsudku. To platí i na případy odvolacího přezkumu mezitímního rozsudku soudu prvního stupně.

Jestliže tedy odvolací soud v posuzovaném případě na rozdíl od závěru soudu prvního stupně vyjádřeného v

mezitímním rozsudku dospěl k závěru, že nárok žalobce na náhradu škody není dán, a neshledal důvody pro jeho zrušení, měl rozsudek změnit tak, že se žaloba zamítá. Pokud však i za této situace vydal mezitímní rozsudek, jde o vadu, která měla vliv na správnost rozhodnutí, neboť v důsledku toho vydal rozsudek s nesprávným výrokem; navíc uložil soudu prvního stupně, aby rozhodl konečným rozsudkem. Soud prvního stupně, který se pokynem řídil, vydal rozsudek, jímž žalobu zamítl. Takové nadbytečné rozhodnutí, jehož vydání je důsledkem nesprávného postupu odvolacího soudu, je ve své podstatě výrokem závislým na výroku rozsudku odvolacího soudu a dovolací soud zde není vázán rozsahem dovolacích návrhů ve smyslu ustanovení § 242 odst. 2 písm. b) o.s.ř.

Vzhledem k tomu, že odvolací soud nezohlednil účast žalovaného 1) na vzniku škody a tedy nesprávně posoudil míru účasti provozovatelů na střetu vozidel ve smyslu § 431 obč. zák. a ani jednání žalované 2) neposoudil správně z hlediska ustanovení § 420 obč. zák., založeného na principu presumovaného zavinění, je dovolání žalobce podané z dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř. opodstatněné. Dovolací soud proto napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil (§ 243b odst. 2 část věty za středníkem o.s.ř.), pokud jím bylo rozhodnuto o jedné třetině základu nároku, spolu s následným rozsudkem soudu prvního stupně ve výroku ve věci samé a o náhradě nákladech řízení a rovněž i s potvrzujícím usnesením odvolacího soudu, jímž bylo rozhodnuto o odvolání proti výroku o náhradě nákladů řízení [§ 242 odst. 2 písm. b) o.s.ř.], zrušil a věc v tomto rozsahu vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta druhá o.s.ř.).

Protože posouzení míry účasti žalobce na střetu s vozidlem provozovaným žalovaným 1), resp. jeho spoluzavinění (§ 441 obč. zák.) vůči žalované 2) jako řidiče vozu, v rozsahu dvou třetin, shora popsaným požadavkům vyhovuje, nelze dovodit, že v této části by rozsudek odvolacího soudu měl po právní stránce zásadní význam. Dovolání proti části výroku rozsudku, kterým odvolací soud shodně se soudem prvního stupně neshledal důvodnost žaloby v rozsahu dvou třetin, tedy není z hlediska ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) odst. 3 o.s.ř. přípustné a dovolací soud proto v tomto rozsahu dovolání podle ustanovení § 243b odst. 5 věty první a § 218 písm. c) o.s.ř. odmítl.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Bezplatná obhajoba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Omezení vlastnického práva veřejným prostranstvím a bezdůvodné obohacení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Opomenuté vyjádření účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Služební poměr](#)
- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Pohledávka](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Dražba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční řízení a náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)